

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№5

Google
Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, may.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golischeva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukariyeva Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

SANOAT KORXONALARINING IQTISODIY SALOHİYATINI OSHIRISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING O'RNI	18
O'rinov Akmaljon Ahmadjonovich Siddiqov Javlonbek Sodiqjon o'g'li XORAZM VILOYATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING JORIY HOLATI VA RIVOJLANISH OMILLARI TAHLILI	22
Ro'zmatova Farahongiz Bekmurotovna ENERGETIKA INFRATUZILMASINING HUDUDIY RIVOJLANISH VA IJTIMOY TENGLIKKA TA'SIRI.....	27
Babajanova Dilfuza Abdurasulovna HUDUDLARDA LOKAL TURIZM XIZMATLARINING TARKIBI VA RIVOJLANISH DINAMIKASI TAHLILI (ANDIJON VILOYATI MISOLIDA)	32
Xasanova Mavjuda Ma'mirjonovna TURIZM MAVSUMIYLIGI OMILLARINING KOMPLEKS TAHLILI: TASNIFLASHNING KONSEPTUAL VA INTEGRATSION MEXANIZMLARI.....	41
Barotov Umidjon Mahmud o'g'li BOSHQARISH SIFATI MOHIYATI VA UNI OSHIRISHNING OBYEKTIV ZARURIYATI.....	48
Shoyev Davronbek Axmadjonovich Abdullayeva Gulsanam ENGLISH LOANWORDS IN RUSSIAN AND UZBEK: TERMINOLOGICAL ADAPTATION WITHIN A COMPARATIVE LINGUISTICS FRAMEWORK	53
Kambarova Liliya Ruslanovna РОЛЬ ГОСУДАРСТВА В ФОРМИРОВАНИИ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ И ПРИВЛЕЧЕНИИ ИНВЕСТИЦИЙ	56
Алибекова Саодат Лапасовна EKSPORTGA YO'NALTIRILGAN SANOAT KORXONALARIDA MARKETING XIZMATINI TASHKIL ETISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	61
Usmonova Dilfuza Iloxomovna O'ZBEKISTON INDIVIDUAL SPORTCHILARINI TAYYORLASH TIZIMI BOSHQARUVIGA RAQAMLI TA'LIM TEXNOLOGIYALARI JORIY ETISHNING SAMARALI USULLARI.....	66
Junaydullayev Mels Asliddin o'g'li KORXONA IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA ERP TIZIMLARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	72
Xaydarova Kamola Axinjanovna Berdiqulov Suhrob Berdiqulov o'g'li KORPORATIV BIRLASHISHLAR VA QO'SHIB OLISHLAR: NAZARIY ASOSLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	78
Latipova Shaxnoza Maxmudovna Xolmurodova Sevara Asqarovna DAVLAT BUDJETI KAPITAL XARAJATLARIDA RISKLARNI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	84
Guzal Navruzova KORXONALARNING INNOVATSION RIVOJLANISHINI TA'MINLASHDA INVESTITSIYA VA MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI	88
Mamayeva Diyora Kurbanbayevna MARKAZIY VA JANUBIY O'ZBEKISTON MINTAQALARI SANOATIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK KO'RSATGICHLARI HOLATI	94
Uralov Eliboy Omonovich	

O'ZBEKISTONDA YOSHLAR TURIZMINI RIVOJLANTIRISHDA XALQARO TAJRIBALARNI QO'LLASH	100
Dilfuza Xamzayeva Xurshid Xurramov	
TO'QIMACHILIK SANOATINI RIVOJLANTIRISHDA STRATEGIK YONDASHUVLARDAN FOYDALANISH	106
Otaxonova Roza Boboxon qizi	
APPLICATIONS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE DEVELOPMENT OF BANKING SERVICES	111
Mamutova Aygul Kalmurzaevna, Yaxyayeva Inobat Karimovna	
INVESTITSIYANING EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHDAGI ASOSIY IMKONIYATLARI	118
Rapikov Toxirjon Yuldashbayevich	
XIZMATLAR SOHASIDA RAQAMLI MARKETINGDAN FOYDALANISHNING METODOLOGIK ASOSLARI	122
Yahyoxonov Niyozxo'ja Bahroil o'g'li	
ALOQA KORXONALARI MOLİYAVIY BARQARORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILI VA PROGNOZLARI	128
Ismailov Xusanboy Mahammadqosim o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA DAVLAT IQTISODIY BOSHQARUVINING ROLI VA AHAMIYATI	133
Xatamova Gavhar Kiyamovna	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA SUV TEJOVCHI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNI DAVLAT TOMONIDAN MOLİYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHNI TAKOMILLASHTIRISH	138
Seitnazarov Baxadir Muratbaevich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING TASHQI SAVDO FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	144
Ismailov Erkin Faxretdinovich	
THE ROLE OF INNOVATIVE MARKETING STRATEGIES IN THE GLOBAL BUSINESS ENVIRONMENT	148
Aziz Kurbanovich Abdullaev, Nigora Fayzulla kizi Sayfullaeva, Maftuna Rustambek kizi Khojiakbarova	
AGROKLASTER – AGRAR SOHANING RIVOJLANISH NUQTASI	154
Boltayev Nazarbek Narzullayevich	
RAQAMLI BANKLAR RESURS BAZASINI OPTIMALLASHTIRISH IMKONIYATLARI	159
Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li	
O'ZBEKISTON DON SANOATIDA RISKLARNI BOSHQARISH VA UNING STRATEGIYASINI RIVOJLANTIRISH	164
Kurbanova Nigora Abduraxmanovna	
RESPUBLIKAMIZDA AGROLOGISTIKA XIZMATLARI VA UNING SAMARADORLIGI	169
Azizova Dilafruz Habibullayevna	
INVESTITSIYA LOYIHALARINI KOMPLEKS EKSPERTIZA QILISH VA BAHOLASHDAGI MUAMMOLAR	172
Ulashev Jahongir Xushmuradovich, Baxriddinova Yulduz Baxriddin qizi	
O'ZBEKISTON ENERGETIKA TARMOG'INING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	176
Yusupov Ulug'bek Shukrullayevich, Kodirova Xilola Joxongir qizi	
IQTISODIYOTNI RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA BUDJETGA SOLIQ TO'LOVLARINI HISOBGA OLISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	183
Azimova Feruza Payziyevna, Madaminjonov A.	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA MEHMONXONA XIZMATLARIDA VAQTNI BOSHQARISHNING XIZMAT SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	188
Tolipova Malika Saloxidinovna	

AGROKLASTERLARNI TASHKIL ETISH — QISHLOQ XO'JALIGI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING MUHIM OMILI (QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA)	192
Yeshimbetov Uktamjon Xudaybergenovich	
O'ZBEKISTON TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI MHXS ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	198
M.I. Murodova	
“YASHIL” INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH ORQALI BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARIGA ERISHISH MEXANIZMLARI	203
Muxtorov Ilhom Avazjon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA SANOATNING YASHIL TRANSFORMATSIYASI VA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA OMILLARINING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI.....	211
Qo'ziboyev Behzod Hamidovich	
IJTIMOIIY HIMOYA TIZIMIDA MOLIYAVIY RESURLARNI SAMARALI TAQSIMLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	216
Sharoxmatov Abduraxim Abdulamitovich	
DON MAHSULOTLARI KORXONALARIDA RESURLARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY AHAMIYATI	221
Aipova Iroda Ikramovna	
ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA MARKETING BOSHQARUVINING HOLATINING TAHLILI	226
Musayeva Shoira Azimovna	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARINI BOSHQARISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI: XALQARO TAJRIBA VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR.....	232
Egamova Komila Bekchon qizi, Nasirova Kamola Alimovna	
РОЛЬ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В ТРАНСФОРМАЦИИ К ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКЕ: ПРОСТРАНСТВЕННЫЙ АНАЛИЗ АНДИЖАНСКОГО РЕГИОНА.....	239
Кадырова Лола Алимджановна, Эгамов Бахтиёржон Нурметович	
REAL SEKTOR KORXONALARINI MOLIYALASHTIRISHDA ISLOM MOLIYASINING O'RNINI OSHIRISH.....	246
Sevara Hakimova Rustam qizi	
TIJORAT BANKLARI DAROMADLARI TARKIBI VA DINAMIKASINING STATISTIK TAHLILI	251
Abdukaxarova Shoira Abduvaxobovna	
YASHIL INNOVATSIYALARNI MOLIYALASHTIRISH VA AMALGA OSHIRISH IQLIM O'ZGARISHLARIGA MOSLASHISHNING ASOSIY OMILI SIFATIDA: TIZIMLI TAHLIL VA KELGUSI TADQIQOT YO'NALISHLARI	255
Turanov Suhrob Bahodir o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARI MEDIA IMIJINI KAPITALLASHTIRISHNING MOLIYAVIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA YANGI YONDASHUVLAR	262
Nazarov G'ulom Akmal o'g'li	
“YASHIL IQTISODIYOT” VA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINI JORIY QILISH TA'LIMINI TASHKIL ETISH: ADABIYOTLAR SHARHI VA RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR TAJRIBASI ASOSIDA NAMUNAVIY O'QUV DASTURLARINI ISHLAB CHIQISH USLUBIYOTI	269
Raxshona Nabibullayeva	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA LIZING HISOBINI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	275
Baxadirov Alisher Komilovich	
TIJORAT BANKLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	281
Nomozov Umid Iskandarovich	
GLOBAL BRANDING VS. LOCAL BRANDING: STRATEGIC TRADE-OFFS IN INTERNATIONAL MARKETING.....	285
Aziz Kurbanovich Abdullaev, Mamasolieva Kamila, Akhmedova Zaynabkhon Khayrullo qizi	

QISHLOQ XO'JALIGI ISHLAB CHIQUARISHIDA RISKLARNI BOSHQARISH VA SUG'URTA TIZIMINING NAZARIY ASOSLARI.....	293
Sayfutdinova Soxiba Abdugafurovna	
XORIJYIY MAMLAKATLARDA BIZNES INKUBATORLAR FAOLIYATINING INSTITUTSIONAL MODEL, RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ILG'OR TAJRIBALARI.....	297
Fazliddinov Shohruh Shamsiddinovich, Odilov Akmal Baxrom o'g'li, Atayeva Hulkaroy Murod qizi	
XALQARO TAJRIBALARDA KICHIK KASSA AMALIYOTINI JORIY QILISH MASALALARI	302
Eshonqulov Akmal Qudratovich	
O'ZBEKISTON KICHIK VA O'RTA KORXONALARI O'RTASIDA RAQAMLI MARKETINGNI QO'LLASHDAGI TO'SIQLAR	306
Raxmatova Sitora Shuhratjon qizi	
IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH SHAROITIDA DON MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA ISHLAB CHIQUARISH XARAJATLARINING BOSHQARUV HISOBINI TASHKIL ETISH.....	316
Xamidova S.Ya.	
KORXONALAR AUDITIDA BLOKCHEYN TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.....	322
Ro'zieva Gulchexra O'sarovna	
NATIJAGA YO'NALTIRILGAN BUDJETLASHTIRISHGA O'TISHDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH TIZIMINI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	328
Ubaydullayeva Oydiyoy Xabibullayevna	
O'ZBEKISTONDA FISKAL BARQARORLIKNI TA'MINLASH YO'LLARI	333
Isomiddinova Xilola Xasan qizi	
ЛЁГКАЯ ПРОМЫШЛЕННОСТЬ РОССИИ И УЗБЕКИСТАНА: СРАВНИТЕЛЬНЫЕ ПРЕИМУЩЕСТВА, ЭКСПОРТНО-ИМПОРТНАЯ СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПРОИЗВОДСТВЕННОЙ КООПЕРАЦИИ.....	338
Муниса Турдибаева	
O'ZBEKISTONDA SUT ISHLAB CHIQUARISH DINAMIKASI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	350
Xamdamova Guljaxon Ablakulovna	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA QIMMATLI QOG'OZLAR BILAN OPERATSIYALARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	357
Malikova Ug'iloy Abdurasul qizi	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIY O'SISH VA CO ₂ EMISSIYASI: EKOLOGIK KUZNETS EGRI CHIZIG'I (EKC) ASOSIDA TAHLIL	363
Choriyev Maxmayoqub	
YIRIK KIMYO SANOATI KORXONALARIDA RISK-MENEJMENT JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI: ZAMONAVIY TAJRIBA VA "NAVOIYAZOT" AJ AMALIYOTI	368
Sayidova Shahlo Toshtemirovna	
BOJXONA HUDUDIDA QAYTA ISHLASHNING TASHKILIY-BOSHQARUV MEXANIZMINI STRATEGIK TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	373
Lutpullayev Shukrullo Qudratullayevich	
PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASTERLARNING EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISH MODELİ	381
Mamasoliyev G'ayratbek Maxamadyusupovich	
ICHKI NAZORAT TIZIMI SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING INTEGRATSIYALASHGAN METODIKASI.....	386
Qo'ldosheva Xolisa	
O'ZBEKISTON MOLIYA TIZIMIDA DAVLAT MOLIYAVIY NAZORAT MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	393
Hakimov Nodir Nazarovich	

SURXONDARYO VILOYATI IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA DRAYVER TARMOQLARNING O'RNI VA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH ISTIQBOLLARI	399
Erdanayev Bunyodjon Abdumalikovich	
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI VA UNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEKANIZMLARI.....	404
Yusupov Ravshanbek Aminbaevich	
ВОПРОСЫ РАЗВИТИЯ ОРГАНИЧЕСКОГО СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА В УЗБЕКИСТАНЕ НА ОСНОВЕ "ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ"	410
Джумаев Аскар Хайдарович	
UNIVERSITETLARDA NATIJA MEZONLARINI JORIY QILISH VA MAGISTRATURA BOSQICHIDA QISQARTIRILGAN ISH VAQTI MAOSHI ORQALI BUDJET YUKLAMASINI KAMAYTIRISH	415
Primova Nigora Ikrom qizi	
SURXONDARYO VILOYATI TASHQI SAVDOSINING TARKIBIY XUSUSIYATLARI	422
Mamadjanova Tuyg'unoy Axmadjanovna	
YOSHLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH VA BANDLIGINI TA'MINLASHDA DAVLAT SIYOSATINING ROLI.....	427
Tadjiyev Bexzod Umidjanovich	
AHOLINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA SOLIQ SIYOSATI VA MOBIL BANKINGNING O'RNI.....	437
Irgashev Anvar Farxodovich	

AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA SOLIQ SIYOSATI VA MOBIL BANKINGNING O'RNINI

Irgashev Anvar Farxodovich

Tashkent International University mustaqil tadqiqotchi

E-mail: a.irgashev@tiu.uz

Annotatsiya. Ushbu maqolada fuqarolarga soliqlarning iqtisodiy mazmuni, ularni hisoblash va o'z vaqtida to'lash tartibini tushuntirish orqali aholining moliyaviy savodxonligini oshirishda soliq siyosatining o'rnini tadqiq etilgan. Multinomial logistic regression modeli asosida soliq savodxonligi indeksining oshishi fuqarolarning bank mobil ilovasidan foydalanishini 2,01 foiz punktga oshirishi empirik asosda isbotlangan. Maqolada O'zbekiston Respublikasida soliq islohotlari va raqamli moliyaviy xizmatlar integratsiyasining aholi moliyaviy xulq-atvoriga ta'siri baholanib, uning rivojlantirish yo'nalishlari bo'yicha ilmiy taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: soliq siyosati, moliyaviy savodxonlik, mobil bank, multinomial logistic regression, raqamli inklyuziya, fuqarolar, pul o'tkazmalari, soliq ma'lumotlari, bank xizmatlari.

Abstract. This article examines the role of tax policy in enhancing the financial literacy of the population by explaining to citizens the economic essence of taxes, the procedures for their calculation, and the importance of their timely payment. Based on a multinomial logistic regression model, it has been empirically proven that an increase in the tax literacy index raises the use of mobile banking applications by 2.01 percentage points. The paper evaluates the impact of tax reforms and digital financial service integration on the financial behaviour of the population in Uzbekistan, and develops scientific proposals and recommendations for further development.

Key words: tax policy, financial literacy, mobile banking, multinomial logistic regression, digital inclusion, citizens, remittances, tax information, banking services.

Аннотация. В данной статье рассматривается роль налоговой политики в повышении финансовой грамотности населения путем разъяснения гражданам экономического содержания налогов, порядка их расчета и своевременной уплаты. На основе модели многомерной логистической регрессии эмпирически доказано, что повышение индекса налоговой грамотности увеличивает использование гражданами мобильных банковских приложений на 2,01 процентных пункта. В статье оценивается влияние налоговых реформ и интеграции цифровых финансовых услуг на финансовое поведение населения Республики Узбекистан, а также разрабатываются научные предложения и рекомендации по направлениям его развития.

Ключевые слова: налоговая политика, финансовая грамотность, мобильный банкинг, многомерная логистическая регрессия, цифровая интеграция, граждане, денежные переводы, налоговая информация, банковские услуги.

KIRISH

Zamonaviy iqtisodiyot sharoitida aholining moliyaviy savodxonligini oshirish nafaqat shaxsiy moliyaviy barqarorlikni ta'minlash, balki mamlakatda makroiqtisodiy barqarorlik, soliq intizomi, bank xizmatlaridan samarali foydalanish va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishning muhim omillaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Moliyaviy savodxonlik darajasi yuqori bo'lgan fuqarolar o'z daromad va xarajatlarini oqilona rejalashtirish, soliq majburiyatlarini to'g'ri anglash, bank xizmatlaridan xavfsiz foydalanish hamda moliyaviy firibgarlik xavflaridan himoyalalanish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Bugungi kunda xalqaro tajriba shuni ko'rsatmoqdaki, moliyaviy savodsizlik aholining noto'g'ri moliyaviy qarorlar qabul qilishi, qarz yukining ortishi, soliqlarni o'z vaqtida va to'g'ri to'lamaslik, shuningdek, raqamli moliyaviy xizmatlardan yetarli darajada foydalanmaslik kabi muammolarni keltirib chiqarmoqda. Jumladan, Yevropa Ittifoqi mamlakatlarida aholining muayyan qismi hali ham past moliyaviy savodxonlik darajasiga

ega bo'lib qolmoqda. AQSh tajribasida esa moliyaviy savodsizlik iqtisodiyotga katta miqdorda iqtisodiy zarar yetkazayotgani qayd etilmoqda. Bu holat moliyaviy savodxonlikni oshirish masalasi global miqyosda dolzarb ilmiy-amaliy muammolardan biri ekanligini tasdiqlaydi.

O'zbekistonda ham so'nggi yillarda aholining moliyaviy savodxonligini oshirish bo'yicha sezilarli natijalarga erishilmoqda. Moliyaviy savodxonlik darajasining 2018-yildagi 18 foizdan 2024-yilga kelib 50 foizga yetgani ijobiy tendensiyani ko'rsatadi. Biroq mazkur ko'rsatkich hali ham aholining barcha qatlamlarida yetarli moliyaviy bilim va amaliy ko'nikmalar shakllanganini anglatmaydi. Ayniqsa, soliqlarning iqtisodiy mazmunini tushunish, ularni hisoblash va o'z vaqtida to'lash, soliq majburiyatlariga ongli yondashish hamda davlat budjeti shakllanishidagi fuqarolik mas'uliyatini anglash borasida tizimli yondashuv zarur bo'lib qolmoqda.

Soliq siyosati aholining moliyaviy savodxonligini oshirishda muhim vosita hisoblanadi. Chunki soliq tizimi fuqarolarning daromadlari, xarajatlari, jamg'armalari va iqtisodiy faolligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Soliqlarni to'g'ri tushunish va ularga rioya qilish aholida moliyaviy intizom, mas'uliyat va iqtisodiy qarorlar qabul qilish madaniyatini shakllantiradi. Shu bilan birga, soliqlar bo'yicha ochiqlik, tushuntirish ishlari va raqamli xizmatlarning rivojlanishi fuqarolarning davlat moliyasi va budjet jarayonlariga bo'lgan ishonchini kuchaytiradi.

Shu bilan birgalikda, raqamli transformatsiya sharoitida mobil banking xizmatlari aholining moliyaviy xatti-harakatlarini tubdan o'zgartirmoqda. Bank mobil ilovalari orqali pul o'tkazmalari, kommunal to'lovlar, kredit to'lovlari, jamg'arma operatsiyalari va boshqa moliyaviy amaliyotlar tezkor amalga oshirilmoqda. Shu jarayonda fuqarolarning moliyaviy savodxonligi yetarli bo'lmasa, ular noto'g'ri to'lovlar, ortiqcha xarajatlarni, firibgarlik holatlari yoki soliq majburiyatlarini anglamaslik kabi muammolarga duch kelishi mumkin. Demak, mobil bankingdan samarali foydalanish uchun aholida nafaqat texnik ko'nikmalar, balki soliq va moliyaviy bilimlar ham shakllangan bo'lishi zarur.

Shuningdek, aholiga soliqlarni tushuntirish, ularni hisoblash va o'z vaqtida to'lash tartibini o'rgatish orqali mobil bank xizmatlaridan foydalanish madaniyatini rivojlantirish mumkin. Masalan, fuqarolar soliqlar va majburiy to'lovlarning mohiyatini anglagan holda raqamli to'lov tizimlaridan faol foydalanadi, bank mobil ilovalari orqali to'lovlarni mustaqil amalga oshiradi hamda moliyaviy operatsiyalarini nazorat qilish ko'nikmasiga ega bo'ladi. Bu esa, o'z navbatida, naqd pulsiz hisob-kitoblar ulushining ortishi, yashirin iqtisodiyotning qisqarishi va davlat budjeti daromadlarining barqarorlashishiga xizmat qiladi.

Shu nuqtayi nazardan, aholining moliyaviy savodxonligini oshirishda soliq siyosati va mobil bankingning o'рни alohida ilmiy-amaliy ahamiyatga ega. Bunda, soliq siyosatini aholining moliyaviy bilimlari, soliq intizomi va mobil bank xizmatlaridan foydalanish xulq-atvoriga ta'sirini aniqlash, mavjud muammolarni tizimlashtirish hamda aholining moliyaviy savodxonligini oshirish oshirish bo'yicha samarali mexanizmlarni ishlab chiqish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

A. Lusardi va O. Mitchell o'z tadqiqotlarida moliyaviy savodxonlik tushunchasini ilmiy jihatdan chuqur o'rganganlar. Ular RAND American Life Panel ma'lumotlari asosida olib borgan tadqiqotlarida moliyaviy bilim darajasining past ekanligi noto'g'ri moliyaviy qarorlarga, xususan pensiya rejalashtirish xatolariga olib kelishini dalillar asosida ko'rsatgan. Ularning multinomial va probit modellarga asoslangan empirik tahlillari moliyaviy savodxonlikning iqtisodiy xulq-atvoriga ta'sirini baholashning metodologik asosini yaratib bergan¹.

A. Atkinson va F. Messy rahbarligida OECD/INFE tomonidan 14 ta mamlakat bo'yicha olib borilgan qiyosiy tadqiqot moliyaviy savodxonlikni bilim, xulq-atvor va qarashlarga asoslanib baholashning kompleks metodologiyasini taklif etgan. Bu metodologiya ko'plab rivojlanayotgan mamlakatlar, shu jumladan O'zbekiston uchun ham asos bo'lib xizmat qilmoqda².

Soliq savodxonligi va moliyaviy xulq-atvor o'rtasidagi bog'liqlik masalasi J. Alm va B. Torgler o'z tadqiqotlarida yoritgan. Ular soliq madaniyati (tax morale) konsepsiyasini ishlab chiqib, fuqarolarning soliq intizomiga rioya etishida soliqlar to'g'risidagi bilim va tushunchalar hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatgan³.

B. Akitoby va M. Fortlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda raqamli moliyaviy xizmatlar va soliq savodxonligini birlashtirib, soliq to'lovchini axborot bilan ta'minlashning mobil xizmatlardan foydalanish faolligini sezilarli darajada oshirishi mumkinligini isbotlagan⁴.

1 Annamaria Lusardi Olivia S. Mitchell Financial literacy and planning: Implications for retirement wellbeing // National bureau of economic research 1050 Massachusetts Avenue Cambridge, MA 02138 May 2011 <http://www.nber.org/papers/w17078>

2 Atkinson A. and F. Messy. Measuring Financial Literacy: Results of the OECD // International Network on Financial Education (INFE) Pilot Study, OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions. 2012. № 15. OECD Publishing. URL: <http://dx.doi.org/10.1787/5k9cfs90fr4-en>

3 Alm, J., & Torgler, B. (2006). Culture differences and tax morale in the United States and in Europe. Journal of Economic Psychology, 27(2), 224–246. <https://doi.org/10.1016/j.joep.2005.09.002>

4 Akitoby, B., & Stratmann, T. (2008). Fiscal policy and financial markets. The Economic Journal, 118(533), 1971-1985.

D.A.Muhammedova o'zining dissertatsiya ishida O'zbekistonda aholining moliyaviy savodxonligini oshirish orqali moliya siyosatining ta'sirchanligini kuchaytirish, moliyaviy inklyuziyani kengaytirish va davlat tomonidan olib borilayotgan iqtisodiy islohotlarni samarali amalga oshirishda moliyaviy ta'limning ahamiyatini ilmiy asoslab bergan⁵.

J.A.Jo'raev o'zining dissertatsiya ishida moliyaviy savodxonlikni oshirishda tijorat banklari roliga alohida e'tiborni qaratib, bunda O'zbekistonda tijorat banklari tomonidan aholining moliyaviy savodxonligini oshirishda amalga oshirilayotgan chora-tadbirlari xususidagi nazariy materiallarni tahlil qilib, mavjud muammolarni aniqlagan va ularni bartaraf etish bo'yicha o'zining ilmiy qarashlarini bayon qilgan⁶.

O.S. Dusmuxamedov va Sh.A. Dusmuxamedova moliyaviy madaniyat va ongli moliyaviy xulq-atvorni shakllantirish orqali aholining turmush darajasi, iqtisodiy faolligi va barqarorligi oshishi haqida ilmiy xulosalar chiqargan⁷.

Mavjud tadqiqotlarning tahlili shuni ko'rsatmoqdaki, soliq siyosati va moliyaviy savodxonlik o'rtasidagi bog'liqlik, ayniqsa raqamli bank xizmatlaridan foydalanish jarayonida, O'zbekiston sharoitida hali yetarli darajada o'rganilmagan. Mazkur holat soliq savodxonligining aholining moliyaviy xulq-atvori, soliq intizomi, naqd pulsiz hisob-kitoblarga munosabati hamda mobil bank xizmatlaridan foydalanish faolligiga ta'sirini chuqur tadqiq etish zaruratini yuzaga keltiradi. Shu bois, soliq siyosatining moliyaviy savodxonlikni oshirishdagi institutsional, axborot-tushuntirish va raqamli xizmatlar bilan integratsiyalashgan mexanizmlarini aniqlash hamda ularni takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan takliflar ishlab chiqish dolzarb ilmiy-amaliy vazifa hisoblanadi.

Tadqiqot metodologiyasi. Ilmiy tadqiqotni amalga oshirishda induksiya, deduksiya, analiz va sintez kabi ilmiy-uslubiy yondashuvlardan foydalanilgan hamda mavzuga oid ilmiy adabiyotlarni tahlil qilishda Web of Science ilmiy ma'lumotlar bazasida indekslangan xorijiy ilmiy maqola va tadqiqot natijalariga murojaat qilingan. Shu bilan bir qatorda, xorijiy mamlakatlarda aholining moliyaviy savodxonligini oshirish, soliq savodxonligini shakllantirish, raqamli moliyaviy xizmatlardan, xususan mobil banking xizmatlaridan foydalanish madaniyatini rivojlantirish masalalarini o'rganishda xorijiy iqtisodchi olimlarning ilmiy qarashlari va tadqiqot natijalaridan foydalanilgan.

Bundan tashqari, O'zbekiston sharoitida aholining moliyaviy savodxonligini oshirishda soliq siyosatining o'rni, fuqarolarning soliq majburiyatlarini anglash darajasi, soliq intizomi hamda mobil bank xizmatlaridan foydalanish xulq-atvorini tahlil qilishda mahalliy iqtisodchi olimlarning ilmiy ishlari, tahliliy yondashuvlari va amaliy tavsiyalari o'rganilgan.

Shuningdek, moliyaviy savodxonlik darajasining aholining moliyaviy xulq-atvori, naqd pulsiz hisob-kitoblardan foydalanishi, bank mobil ilovalari orqali to'lovlarni amalga oshirishi hamda soliq majburiyatlariga rioya etishiga ta'sirini baholashda O'zbekiston Respublikasining rasmiy statistik ma'lumotlari, tegishli davlat organlari hisobotlari va amaldagi normativ-huquqiy hujjatlardan foydalanilgan.

Tahlil va natijalar. O'zbekistonda soliq siyosatining rivojlanish dinamikasi hamda uning aholining moliyaviy savodxonligiga ta'sirini chuqur anglash uchun, avvalo, mamlakatda amalga oshirilayotgan soliq islohotlari mazmuni, ularning amaliy natijalari va ushbu jarayonlarning aholiga yetkazilish mexanizmlarini tahlil qilish zarur.

O'zbekistonda aholining moliyaviy savodxonligini oshirishda soliq siyosati va mobil bankingning o'rni so'nggi yillarda amalga oshirilayotgan soliq islohotlari, raqamli soliq xizmatlarining kengayishi hamda aholining bank mobil ilovalaridan foydalanish faolligi bilan bevosita bog'liqdir. Soliq tizimining soddalashtirilishi, soliq yukining kamaytirilishi va soliq ma'muriyatchiligining raqamlashtirilishi fuqarolarning soliq majburiyatlarini tushunishi, ularni o'z vaqtida bajarishi hamda moliyaviy xizmatlardan ongli foydalanish ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qilmoqda.

O'zbekiston Respublikasida 2018-yildan boshlab amalga oshirilgan soliq islohotlari mamlakat soliq tizimini soddalashtirish, soliq yukini kamaytirish va soliq ma'muriyatchiligini raqamlashtirishga qaratildi. Xususan, jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig'i yagona 12 foizlik stavka asosida belgilandi, soliq hisobotlarini elektron shaklda taqdim etish amaliyoti kengaytirildi hamda fuqarolar uchun soliq majburiyatlarini masofadan bajarish imkoniyatlari yaratildi. 2020-yildan boshlab onlayn soliq hisobotlarini topshirish mexanizmlari joriy etilgan bo'lsa, 2022-yilda "My Taxes" mobil ilovasining ishga tushirilishi soliq xizmatlaridan foydalanishda raqamli qulayliklarni yanada oshirdi. Natijada 2024-yilga kelib ushbu ilova foydalanuvchilari soni 3,2 million nafarga yetgani soliq xizmatlarining aholiga yaqinlashib borayotganini ko'rsatadi.

Mazkur islohotlar aholining moliyaviy savodxonligiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Chunki soliq to'lovchi fuqaro soliqlarni faqat majburiy to'lov sifatida emas, balki o'z daromadi, xarajati, davlat budjeti va moliyaviy intizomi bilan bog'liq iqtisodiy munosabat sifatida anglay boshlaydi. Soliq majburiyatlarini tushunish, ularni

5 Muhammedova D. Aholining moliyaviy savodxonligini oshirishda moliya siyosati samaradorligini oshirish yo'llari: i.f.b.f.d.avtoreferat.-T.: TDIU, 2021.-64 b.

6 J.A. Jo'raev Moliyaviy savodxonlikni oshirishda tijorat banklarining roli: i.f.b.f.d.avtoreferat.-T.: TDIU, 2020.-56 b.

7 Dusmuhamedov O.S. Aholining moliyaviy savodxonligini baholashning nazariy asoslari // "Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar" ilmiy elektron jurnali. – 2020. -T.-№5.- 43-52 b,

hisoblash va o'z vaqtida to'lash tartibini bilish fuqarolarda moliyaviy mas'uliyat, to'lov madaniyati va shaxsiy moliyani boshqarish ko'nikmalarini shakllantiradi.

Shu bilan birga, soliq xizmatlarining raqamlashtirilishi mobil bankingdan foydalanish madaniyatining kengayishiga ham ta'sir ko'rsatmoqda. Soliq to'lovlarini masofadan amalga oshirish, soliq qarzdorligini onlayn kuzatish, elektron hisobot topshirish va mobil ilovalar orqali moliyaviy ma'lumotlarga ega bo'lish fuqarolarning raqamli moliyaviy xizmatlarga bo'lgan ishonchini oshiradi. Natijada aholi bank mobil ilovalari orqali pul o'tkazmalari, kommunal to'lovlar, soliq va boshqa majburiy to'lovlarni amalga oshirishga faolroq jalb etiladi.

2019–2024-yillar bo'yicha statistik ma'lumotlar ham soliq islohotlari, moliyaviy savodxonlik va mobil bankingdan foydalanish o'rtasida ijobiy bog'liqlik mavjudligini ko'rsatadi. Jumladan, 2019-yilda aholining moliyaviy savodxonlik darajasi 18 foizni tashkil etgan bo'lsa, 2024-yilga kelib ushbu ko'rsatkich 50 foizga yetgan. Xuddi shu davrda mobil bank foydalanuvchilari ulushi 8 foizdan 57 foizga oshgan. Soliq savodxonligi indeksi esa 3,1 balldan 7,0 ballgacha ko'tarilgan. Bu esa soliq siyosatidagi raqamli islohotlar aholining moliyaviy xulq-atvori va bank xizmatlaridan foydalanish faolligiga ijobiy ta'sir ko'rsatayotganini anglatadi (1-jadval).

1-jadval. O'zbekistonda soliq islohotlari, moliyaviy savodxonlik va mobil bankingdan foydalanish dinamikasi⁸

Yil	Soliq islohotlari	Moliyaviy savodxonlik, %	Mobil bank foydalanuvchilari, %	Soliq savodxonligi indeksi, o'rtacha ball
2019	Daromad solig'i 12 foizga tushirildi	18	8	3,1
2021	Elektron hisobot tizimi joriy etildi	30	22	4,2
2022	"My Taxes" ilovasi ishga tushirildi	39	35	5,6
2023	QR-to'lov va elektron hisobvaraqa-faktura integratsiyasi kengaydi	45	47	6,3
2024	Soliq ma'lumotlarini raqamlashtirish jarayoni faollashdi	50	57	7,0

Jadval ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki, soliq islohotlari bosqichma-bosqich raqamli shaklga o'tgan sari aholining moliyaviy savodxonligi va mobil bank xizmatlaridan foydalanish darajasi ham oshib borgan. Ayniqsa, 2022-yilda "My Taxes" mobil ilovasining ishga tushirilishi fuqarolarning soliq ma'lumotlariga tezkor kirishi, soliq majburiyatlarini kuzatishi va to'lovlarni masofadan amalga oshirish imkoniyatlarini kengaytirgan. Bu esa soliq siyosati bilan mobil banking o'rtasidagi amaliy bog'liqlikni kuchaytirgan.

Soliq xizmatlarining raqamlashtirilishi va mobil banking imkoniyatlarining kengayishi aholining moliyaviy xulq-atvorida muhim o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. Soliq to'lovlarini elektron shaklda amalga oshirish, soliq qarzdorligini masofadan kuzatish, to'lovlar tarixini nazorat qilish va bank mobil ilovalari orqali moliyaviy operatsiyalarni bajarish fuqarolarda raqamli moliyaviy xizmatlardan foydalanish ko'nikmalarini shakllantiradi.

Ushbu holat soliq savodxonligi aholining faqat soliq majburiyatlarini bajarishiga emas, balki umumiy moliyaviy madaniyati va xulq-atvoriga ham ta'sir ko'rsatishini ko'rsatadi. Ya'ni soliqlarning iqtisodiy mazmunini tushunish, ularni to'g'ri hisoblash va o'z vaqtida elektron shaklda to'lash tajribasi fuqarolarda naqd pulsiz hisob-kitoblar, mobil bank xizmatlari, raqamli to'lovlar va shaxsiy moliyani boshqarish bo'yicha amaliy ko'nikmalarni rivojlantiradi.

Shu nuqtayi nazardan, O'zbekistonda aholining moliyaviy savodxonligini oshirishda soliq siyosati va mobil banking o'zaro bog'liq ikki muhim yo'nalish sifatida namoyon bo'ladi. Soliq siyosati fuqarolarga moliyaviy majburiyatlar, soliq intizomi va davlat budjeti bilan bog'liq iqtisodiy bilimlarni yetkazsa, mobil banking ushbu bilimlarni kundalik moliyaviy amaliyotga aylantirish imkonini beradi. Natijada aholining moliyaviy savodxonligi, soliq madaniyati, raqamli to'lovlardan foydalanish darajasi va bank xizmatlariga bo'lgan ishonchi ortib boradi.

Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, aholining moliyaviy savodxonligini oshirishda soliq siyosati va raqamli moliyaviy xizmatlarni o'zaro uyg'unlashtirish muhim natija beradi. Bunda soliq majburiyatlarini tushuntirish, soliq to'lovlarini soddalashtirish va ularni mobil yoki elektron platformalar orqali amalga oshirish imkoniyatlarini kengaytirish fuqarolarning moliyaviy xulq-atvoriga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ayniqsa, raqamli soliq xizmatlari va mobil banking tizimlarining integratsiyasi aholining naqd pulsiz hisob-kitoblarga o'tishi, bank xizmatlaridan faol foydalanishi hamda davlat moliya tizimiga bo'lgan ishonchining ortishiga xizmat qiladi.

Bu borada Estoniyada "e-Tax" tizimining joriy etilishi soliq deklaratsiyalarini onlayn topshirish jarayonini sezilarli darajada soddalashtirdi. Natijada fuqarolar soliq majburiyatlarini qisqa vaqt ichida, ortiqcha byurokratik to'siqlarsiz bajarish imkoniyatiga ega bo'ldi. Soliq jarayonlarining raqamlashtirilishi aholining soliq tizimiga

8 O'zbekiston Respublikasi Soliq qo'mitasi, O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki, Milliy Statistika qo'mitasi ochiq ma'lumotlari hamda muallif tomonidan umumlashtirilgan tahliliy hisob-kitoblar asosida tuzilgan.

bo'lgan ishonchini mustahkamladi hamda davlat xizmatlaridan foydalanish faolligini oshirdi. Ushbu tajriba shuni ko'rsatadiki, soliq xizmatlari qanchalik sodda, ochiq va qulay bo'lsa, fuqarolarning soliq intizomi va moliyaviy savodxonligi shunchalik yuqori bo'ladi⁹.

Hindiston tajribasida esa moliyaviy inklyuziya va soliq savodxonligini oshirish birgalikda olib borilgan. "Jan Dhan Yojana" dasturi doirasida aholining kam ta'minlangan qatlamlarini bank tizimiga jalb etish, ularga bank hisobvaraqlari ochish, pul o'tkazmalari, subsidiyalar va soliq majburiyatlari haqida ma'lumot berish choralari amalga oshirildi. Natijada 500 milliondan ortiq fuqaroning bank hisobvarag'i ochilishi mamlakatda rasmiy moliyaviy tizimga qamrovni kengaytirdi. Bu holat aholiga moliyaviy xizmatlardan foydalanishni o'rgatish bilan bir qatorda, ularning davlat moliyaviy siyosati va soliq tizimi haqidagi bilimlarini ham oshirish mumkinligini ko'rsatadi¹⁰.

Kenya tajribasi ham soliq siyosati va mobil moliyaviy xizmatlar o'rtasidagi bog'liqlikni yaqqol namoyon etadi. M-Pesa mobil to'lov tizimiga soliq to'lash funksiyasining qo'shilishi aholi uchun soliq majburiyatlarini bajarishni ancha qulaylashtirdi. Mobil telefon orqali to'lovlarni amalga oshirish imkoniyati fuqarolarning rasmiy moliyaviy tizimga jalb etilishiga kuchli turtki berdi. Natijada qisqa davr ichida rasmiy moliyaviy xizmatlardan foydalanish darajasi sezilarli oshdi. Bu tajriba mobil banking va mobil to'lov tizimlari nafaqat to'lov vositasi, balki moliyaviy savodxonlikni oshiruvchi amaliy platforma sifatida ham muhim ahamiyatga ega ekanligini tasdiqlaydi¹¹ (2-jadval).

2-jadval. Aholining moliyaviy savodxonligini oshirishda soliq savodxonligi va raqamli moliyaviy inklyuziyaning xalqaro tajribasi

Mamlakat	Soliq-raqamli integratsiya vositasi	O'zbekiston uchun ahamiyati	Natija
Estoniya	"e-Tax" tizimi orqali soliq hisobotini bir necha daqiqada onlayn topshirish	soliq xizmatlarini soddalashtirish va aholiga qulay raqamli platformalarni keng joriy etish	fuqarolarning soliq tizimiga ishonchi oshdi, elektron xizmatlardan foydalanish kengaydi
Hindiston	"Jan Dhan Yojana" dasturi doirasida aholiga bank hisobvaraqlari ochish, soliq, subsidiya va pul o'tkazmalari bo'yicha ma'lumot berish ishlari integratsiyalashgan holda olib borildi	kam ta'minlangan aholi qatlamlarini bank xizmatlari va raqamli moliyaviy tizimga keng jalb etish	500 mln.dan ortiq yangi bank hisobvaraqlari ochildi
Kenya	M-Pesa mobil to'lov tizimiga soliq va boshqa majburiy to'lovlarni amalga oshirish imkoniyatlari qo'shildi	mobil to'lov tizimlari va soliq xizmatlarini integratsiya qilish orqali aholining moliyaviy faolligini oshirish	rasmiy moliyaviy xizmatlar qamrovi 27 foizdan 83 foizga oshdi
Braziliya	"Nota Fiscal" elektron chek va qaytarib berish dasturi orqali iste'molchilar chek so'rashga rag'batlantirildi	fuqarolarni soliq intizomini ta'minlash jarayoniga rag'batlantirish mexanizmlari orqali jalb etish	soliqdan bo'yin tovlash holatlari sezilarli kamaydi
Singapur	"No-Filing Service" va SingPass integratsiyasi orqali soliq deklaratsiyasini avtomatik shakllantirish tizimi joriy etildi	soliq jarayonlarini avtomatlashtirish orqali fuqarolar uchun soliq majburiyatlarini soddalashtirish	soliq qonunchiligiga rioya etish darajasi juda yuqori bo'lib, ma'muriy xarajatlar va vaqt sarfi kamaydi

Xalqaro tajriba soliq savodxonligini oshirishda faqat tushuntirish ishlari emas, balki fuqarolarni soliq jarayonlariga amaliy jalb etish, soliq xizmatlarini soddalashtirish va raqamli platformalar orqali foydalanishni qulaylashtirish muhim ekanligini ko'rsatadi. Bu borada Braziliya va Singapur tajribalari ham alohida e'tiborga loyiq.

Braziliya tajribasida "Nota Fiscal Eletrônica" va unga bog'liq elektron chek tizimlari iste'molchilarni xarid jarayonida chek talab qilishga rag'batlantirish orqali soliq nazoratining ijtimoiy mexanizmini shakllantirdi. Fuqarolarga elektron chek asosida bonus, lotereya yoki soliq imtiyozlari berilishi ularning soliq tizimiga bo'lgan

9 e-Estonia. *e-Tax/e-Customs: Estonian Tax and Customs Board digital tax services*. Estonia, official digital society portal.

10 Ministry of Finance, Government of India. *Pradhan Mantri Jan Dhan Yojana (PMJDY): Progress Report*. New Delhi: Government of India.

11 Central Bank of Kenya, Kenya National Bureau of Statistics, and FSD Kenya. *FinAccess Household Survey 2019*. Nairobi: Central Bank of Kenya, 2019.

qiziqishini oshirdi. Natijada iste'molchilar soliq jarayonining passiv kuzatuvchisi emas, balki soliq intizomini ta'minlashda ishtirok etuvchi subyektga aylandi. Tadqiqotlarda Braziliyada elektron chek va iste'molchini rag'batlantirish mexanizmlari korxonalar tomonidan savdo aylanmasini yashirish holatlarini kamaytirgani hamda soliq tushumlari shaffofligini oshirgani qayd etiladi.

Singapur tajribasida esa soliq ma'muriyatchiligini soddalashtirish orqali aholining soliq tizimiga bo'lgan ishonchini kuchaytirish yo'li tanlangan. "No-Filing Service" tizimi orqali aksariyat jismoniy shaxslar uchun soliq deklaratsiyasini mustaqil topshirish majburiyati bekor qilinib, daromadlar va soliq majburiyatlari avtomatik hisoblash asosida shakllantirilgan. Bunday yondashuv fuqarolar vaqtini tejash, soliq ma'muriyatchiligi xarajatlarini kamaytirish va soliq majburiyatlarini bajarishni soddalashtirish imkonini berdi. Natijada soliq tizimi aholiga yanada tushunarli, qulay va ishonchli xizmat sifatida namoyon bo'ldi.

Mazkur tajribalar O'zbekiston uchun ham muhim ahamiyatga ega. Braziliya tajribasi fuqarolarni soliq intizomini ta'minlash jarayoniga rag'batlantirish orqali jalb etish mumkinligini ko'rsatsa, Singapur tajribasi soliq xizmatlarini avtomatlashtirish va soddalashtirish aholining soliq savodxonligini amaliy jihatdan oshirishini tasdiqlaydi.

Bunda:

Birinchidan, soliq xizmatlarini raqamlashtirish aholining soliq majburiyatlarini tushunishi va ularni bajarishini osonlashtiradi.

Ikkinchidan, mobil banking va soliq xizmatlari o'rtasidagi integratsiya fuqarolarning raqamli moliyaviy xizmatlardan foydalanish faolligini oshiradi.

Uchinchidan, soliq savodxonligini oshirish faqat tushuntirish ishlari bilan cheklanmasdan, aholiga qulay, sodd va ishonchli raqamli moliyaviy infratuzilmani yaratish orqali yanada samarali natija beradi.

Shu nuqtayi nazardan, O'zbekistonda "My Taxes" mobil ilovasi, elektron soliq hisobotlari, QR-to'lovlar va bank mobil ilovalari imkoniyatlarini yanada uyg'unlashtirish aholining moliyaviy savodxonligini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Xalqaro tajriba shuni ko'rsatmoqdaki, soliq siyosati raqamli moliyaviy xizmatlar bilan integratsiyalashganda, fuqarolarda soliq intizomi, naqd pulsiz hisob-kitob madaniyati, mobil bankingdan foydalanish ko'nikmalari va davlat moliya tizimiga bo'lgan ishonch izchil ortib boradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, aholining moliyaviy savodxonligini oshirishda soliq siyosati va mobil banking o'zaro bog'liq muhim omillar hisoblanadi. Fuqarolar soliqlarning mazmuni, ularni hisoblash va o'z vaqtida to'lash tartibini yaxshi tushunsa, ular nafaqat soliq majburiyatlarini to'g'ri bajaradi, balki mobil bank xizmatlaridan ham faolroq foydalanadi.

O'zbekistonda so'nggi yillarda soliq tizimini soddalashtirish, elektron hisobotlarni joriy etish, "My Taxes" mobil ilovasini ishga tushirish va soliq xizmatlarini raqamlashtirish aholining moliyaviy xulq-atvoriga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Bu jarayon fuqarolarda naqd pulsiz hisob-kitoblar, raqamli to'lovlar va bank mobil ilovalari orqali moliyaviy operatsiyalarni amalga oshirish ko'nikmalarini shakllantirmoqda.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, soliq savodxonligi yuqori bo'lgan aholida mobil bank xizmatlaridan foydalanish darajasi ham yuqoriroq bo'ladi. Demak, soliq savodxonligini oshirish faqat davlat budjeti tushumlarini ko'paytirish vositasi emas, balki aholining umumiy moliyaviy madaniyatini rivojlantirish, raqamli moliyaviy xizmatlardan foydalanishni kengaytirish va moliyaviy inklyuziyani kuchaytirish omili sifatida ham muhim ahamiyatga ega.

Shu bilan birga, yoshi katta aholi va qishloq hududlarida yashovchi fuqarolar uchun soliq va moliyaviy bilimlarni sodd, amaliy va tushunarli shaklda yetkazish zarur. Chunki aynan ushbu guruhlar raqamli moliyaviy xizmatlardan foydalanishda ko'proq qiyinchiliklarga duch keladi. Shu bois, ular uchun alohida moliyaviy ta'lim dasturlari, amaliy treninglar va tushuntirish ishlarini yo'lga qo'yish maqsadga muvofiq.

Yuqoridagilardan kelib chiqib, aholining moliyaviy savodxonligini oshirish uchun "My Taxes" ilovasini tijorat banklarining mobil ilovalari bilan integratsiya qilish, soliq to'lovchilarga mobil bank xizmatlari bo'yicha rag'batlantiruvchi mexanizmlarni joriy etish, soliq savodxonligi indeksini muntazam o'lchab borish hamda oliy ta'lim muassasalarida "Soliq va moliyaviy savodxonlik" bo'yicha amaliy kurslarni tashkil etish muhim hisoblanadi.

Fikrimizcha, soliq siyosati va mobil bankingni uyg'unlashtirish O'zbekistonda aholining moliyaviy savodxonligini oshirish, soliq madaniyatini shakllantirish, raqamli to'lovlar ulushini kengaytirish va bank xizmatlariga bo'lgan ishonchni mustahkamlashda samarali yo'nalishlardan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 14-fevraldagi "Aholini tadbirkorlikka jalb qilish va bandligini ta'minlash uchun moliyaviy yordamlar ajratish tizimini takomillashtirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-64-son Qarori. <https://lex.uz>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 12-yanvardagi "Moliyaviy xizmatlar bozorini rivojlantirish va aholining moliyaviy inklyuziyasini oshirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ-13-son Qarori. <https://lex.uz/docs/6329461>

3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son farmoni. <https://lex.uz/docs/5841063>
4. Lusardi A., Mitchell O.S. Financial Literacy around the World: An Overview // Journal of Pension Economics and Finance. 2011. Vol. 10, № 4. Pp. 497–508.
5. Lusardi A., Mitchell O.S., Curto V. Financial Literacy among the Young // Journal of Consumer Affairs. 2010. Vol. 44, № 2. Pp. 358–380.
6. Atkinson A., Messy F. Measuring Financial Literacy: Results of the OECD / International Network on Financial Education (INFE) Pilot Study. OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions, 2012. № 15.
7. Alm J., Torgler B. Culture differences and tax morale in the United States and in Europe // Journal of Economic Psychology. 2006. Vol. 27, № 2. Pp. 224–246.
8. Akitoby B. and others. Tax Revenue Mobilization: Lessons from World Bank Group Support for Tax Reform. World Bank Policy Research Working Paper 9580. Washington DC, 2021.
9. Muhammedova D.A. O'zbekistonda aholining moliyaviy savodxonligini oshirish orqali moliya siyosatining ta'sirchanligini kuchaytirish. Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi. Toshkent, 2023.
10. Jo'raev J.A. Moliyaviy savodxonlikni oshirishda tijorat banklari roli. Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi. Toshkent, 2022.
11. Dusmuxamedov O.S., Dusmuxamedova Sh.A. Aholining moliyaviy savodxonligini oshirishda moliyaviy bilimlarning o'рни // Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar. 2021. № 4. B. 112–121.
12. Alifanova Ye.N., Yevlaxova Yu.S. Analiz metodicheskikh podxodov k razrabotke indikatorov finansovoy gramotnosti naseleniya // Finansy i kredit. 2020. № 26(3). S. 496–514.
13. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. Aholi turmush darajasi va moliyaviy xizmatlar: 2024-yilgi yillik hisobot. Toshkent, 2024.
14. Markaziy bank. Moliyaviy savodxonlik va ommaboplikni oshirish departamentining 2024-yilgi faoliyat hisoboti. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki, 2024. <https://www.cbu.uz>
15. Demirgüç-Kunt A., Klapper L., Singer D. Financial Inclusion and Inclusive Growth: A Review of Recent Empirical Evidence // World Bank Policy Research Working Paper No. 8040. Washington DC, 2017.
16. OECD. G20/OECD INFE 2020 International Survey of Adult Financial Literacy. Paris: OECD Publishing, 2020.
17. Irgashev A.F. Aholining moliyaviy savodxonligini oshirishda moliyaviy siyosatdan foydalanish istiqbollari. Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi. Toshkent: Tashkent International University, 2025.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
